מחשבים

נאורה שם־שאול

וידויה של טטריסינית

אחרי ככלות הכול, אין כמו משחק הטטריס. סממני ההתמכרות אליו מתחילים בדגדוג עצבני באצבעות וחוסר מנוחה כללי ומסתיימים בסכנת מוות

החופש הגדול נגמר, אך משחקי המחשב עדיין מותקנים על הדיסק הקשיח. הרפתקאות וסימולטורים ומלחמות כוכבים, מכורלם התלהבנו וכילינו לילות כימים. ובכל זאת, מבחינתי, היהלום שבכתר היה ונשאר משחק הטטריס, הנקרא גם משחק הלבנים, ואני מרגישה צורך לתת לו את הכבוד הראוי לו.

טטריס הוא משחק מחשב אותו המציא איזה אלכסי פסזינוב, מדען רוסי. אומרים שכוונתו הנסתרת היתה לכבוש ולשתק את מוחות העולם המערבי. אני מאמינה. חוקי המשחק פשוטים ומעטים. יש למלא שורה בגופים מרובעים שונים, הנוחתים באקראיות אל תחתית המסך.

הושלמה השורה? היא נעלמת ומזכה את השחקן בנקודות, ולא – נערמות הקוביות שורה על גבי שורה עד שתגענה לתקרה, וזה הסוף. למה אני מספרת את כל זה? בדומה לשאלה העולה בכתיבה, עד כמה אפשר לגדוש פרטים טכניים, אני מרגישה שזה חלק מהעניין.

כל כך מיוחד המשחק הזה, טטריס. וכמה אני אוהבת להתבונן דרכו בסדרו של עולם ובדינמיקה שלו. הוא דורש ריכוז וקואורדינציה, נותן תחושה של סדר, של דברים הנופלים למקומם הנכון. השחקן צריך לתכנן ולקבל החלטות מהירות, בלחץ של זמן הנקבע על ידי רמת המשחק שבחר להתחיל בה.

זוהי לעצמה נקודה מעניינת לעומת משחקי זוגות, ולא רק משחקים, שם אין לעולם שליטה בלעדית על הקצב. יחד עם זאת, התחושה אדירה וממשית כל כך, עד שאין גבול להצלחה. ככל שאיטיב לשחק, כך יארך המשחק ואני אקבל עוד נקודות. רק הרקיע, תרתי משמע, הוא הגבול.

אפשר להגיד שהתמכרתי למשחק הזה. דרכו אני חווה את כל הסממנים, שמקובל ליחס להתמכרות. ברגעי פנאי או רגעים שפיניתי באופן מיוחד אני עטה על המחשב בתאוותנות, ומשחקת עוד ועוד עד שאצבעותי מתאבנות וראשי מסתחרר. ואינני יכולה להפסיק, עד כדי כך שבמלחמת המפרץ, כאשר יללות אזעקה קרעו את האוויר וסביב ביתי נפלו סקאדים, עדיין נשארתי צמודה למקלדת, ללא אפשרות להתנתק.

אפשר לחשוב שיש גם משהו מיני בהשחלת הקוביות, כאשר האצבעות רוקדות כמו רגליה הספרדיות של רקדנית פלמנקו לוהטת. לפעמים במשך היום, כאשר אני עסוקה בדברים קיומיים ותר, ענייני היומיום, אני כבר מפנטזת ומתכננת ומשתוקקת לרגע שבו אגש למשחק. ואם נבצר ממני לשחק, אני מאוד מתרגזת, אצבעותי מדגדגות, אישוני מתרוצצים וכולי חסרת מנוחה. ביום ובלילה אני חולמת הרבה על קוביות, שמתקבצות להן באיטיות לכל מיני צורות מסודרות להפליא, על מסכים אמנותיים בצבעי פסטל.

אז אני נזכרת בכתביו של פרידריך שילר, משורר ופילוסוף גרמני, שאומר ש"האדם משחק רק בשעה שהוא אדם במלוא משמעותה של המלה, והוא אדם שלם רק בשעה שהוא משחק." שימו לב, שמושג המשחק הוא חזק וגבוה מן הרצינות, כי זו מרציאה מגדרה את המשחק, ואילו המשחק יכול בהחלט להכיל גם את הרצינות.

הטטריס מספק את יצר ההימור וההתגרות שלי וגם ממלא חללים, אבל בעיקר אני משחקת בו כדי לעשות סדר. שוב אצטט, והפעם את הויזינגה, פילוסוף הולנדי, שאמר שהמשחק – הוא הוא הסדר. מכניס שלמות מוגבלת וארעית בעולם לקוי ובחיים מבולבלים, בכך שיש לו התחלה וסוף, הגבלה במקום מוגדר מראש, כללים שאינם מוטלים בספק וערכי אסתטיקה. זהו עולם של סדר מושלם, וביכולתו של האדם להפקיע את עצמו מהסביבה הרגילה – הוא זועק את סגולתו להיות חופשי.

טטריס. כל כך מיוחד ודינמי המשחק הזה

נכון לקיץ 93', כחמש שנים לאחר הופעתו של הטטריס הראשון, קיימים בשוק עשרות סוגים של טטריס. עם עכבר או בלי, תמיכה בחלונות או רק בדוס, משחקים מבית היוצר של חברות גדולות וידועות ואחרים שנכתבו כתחביב של תוכניתנים, והם נקראים בשמות מוזרים כמו קלוץ־טטריס, ווינ־טריס וכו'.

היחידי הנמכר בארץ עבור מחשבי PC הוא הסופר־טטריס של חברת ספקטרום הולובייט, המשווק על ידי חברת מיראז' ומחירו 79 שקלים. אצלי על הדיסק קיימות עוד וריאציות משעשעות של הטטריס, כמו למשל, TUBIES שבו נופלים צינורות בעיגולים במקום קוביות בצירופים שונים, או BLOCKOUT שהוא תלת ממדי. הגדול מכולם הוא FACES שבו עלי להרכיב חלקי פרצופים, סנטר, פה ואף, מצח ושיער, של פניהם הצבעוניים של מוזיקאים, מדענים, מדינאים ושאר אישים ידועים. נסו לדמיין מה קורה כאשר אני מתבלבלת ומצרפת בטעות את שערו של איינשטיין לאפו של לינקולן, וביניהם את עיניה הקורצות של המונה ליזה.

אינני היחידה שהתמכרה למשחק הזה. רבים וטובים מחוברים אליו. כך צמחו להם המכשירים הידניים, המוקדשים לטטריס, שגודלם כקופסת סיגריות. הללו נועדו לשמש אתכם בעת טיסה, בחוף הים, בשירותים או בהמתנה במשרד ממשלתי. מחירם נע בין 59 ל־99 שקל, וכמו הוריהם הוותיקים, על ה־PC הם מאפשרים בחירה של רמות שונות וסוגים שונים של המשחק.

סאני ברמת־אביב (טל': 03־6413322) הם אחד המשווקים הגדולים של הטטריסים הידניים, ואצלם מצאתי את הטופ־מיקס, המכיל 12 וריאציות לטטריס, כולל אחת שמשנה את מיקום הקוביות בתחתית תוך כדי המשחק. עדיין, חיבתי נתונה לטטריס המסורתי, שגם אותו, E 23II אפשר לרכוש במכשיר ידני אצל סאני. ראו הוזהרתם, סכנת התמכרות!